

Kobiety w gremiach decyzyjnych

Maj 2003

Opracowanie zbiorowe

Informacja

Nr 967

W opracowaniu zaprezentowano podstawowe dane statystyczne i informacje, które pozwalają na dokonanie ogólnej charakterystyki udziału kobiet w strukturach kierowniczych wielu sfer życia publicznego kraju. Są to dane dotyczące udziału kobiet w parlamencie, w kierownictwach partii politycznych, w strukturach władzy, w wymiarze sprawiedliwości, w administracji terenowej, w wybieralnych organach samorządu terytorialnego, na kierowniczych funkcjach w sferze gospodarczej kraju, pełniące kierownicze funkcje w nauce, w mediach publicznych i prywatnych, w służbie dyplomatycznej i organizacjach międzynarodowych oraz w służbach mundurowych.

Zgromadzone dane statystyczne o udziale kobiet w gremiach decyzyjnych pochodzą z różnych źródeł – z informacji prezentowanych na stronach internetowych, roczników statystycznych, informatorów tematycznych, bezpośrednio uzyskanych informacji w drodze korespondencji. Jakość prezentowanego materiału zdeterminował krótki termin pozyskiwania danych i informacji oraz brak odpowiedzi zwrotnych na wiele postawionych pytań. Z założenia w opracowaniu nie dokonuje się analiz ani nie formułuje wniosków.

Spis treści:

I. Kobiety w parlamencie, Jolanta Szymańczak	1
II. Kobiety w kierownictwach głównych partii politycznych, Jolanta Szymańczak	4
III. Kobiety na kierowniczych stanowiskach w strukturach władzy, Jolanta Szymańczak	5
IV. Kobiety w wymiarze sprawiedliwości, Jolanta Szymańczak	10
V. Kobiety w administracji terenowej, Jolanta Szymańczak	11
VI. Kobiety w wybieralnych organach samorządu terytorialnego, Jolanta Szymańczak	11
VII. Kobiety na kierowniczych funkcjach w sferze gospodarczej kraju, Eugeniusz Zawadzki	13
VIII. Kobiety pełniące kierownicze funkcje w nauce, Małgorzata Dziubińska-Michalewicz	17
IX. Kobiety w strukturach kierowniczych mediów publicznych i prywatnych, Grzegorz Ciura	20
X. Kobiety w służbie dyplomatycznej i organizacjach międzynarodowych, Marcin Mróz	22
XI. Kobiety w służbach mundurowych, Marcin Mróz	23

* * *

I. Kobiety w parlamencie

W wyborach do parlamentu 2001 roku kandydowało 8 225 osób, w tym 1882 kobiety. Mandaty zdobyło 116 kobiet, w tym 93 mandaty poselskie oraz 23 mandaty senatorskie, odpowiednio: 20,2% oraz 23%.

SEJM

Według spisu posłów z list wyborczych i według okręgów wyborczych na podstawie Dziennika Ustaw z 2001 r. Nr 109, poz.1186 procentowy udział posłanek i posłów w Sejmie IV Kadencji przedstawia się następująco: posłanki stanowią 20,2% ogółu posłów, w tym wg partii politycznych odsetek posłanek przedstawia się następująco:

Liga Polskich Rodzin	– 26,32%,
Mniejszość Niemiecka	– 0%,
Prawo i Sprawiedliwość	– 13,64%,
Platforma Obywatelska	– 20%,
Polskie Stronnictwo Ludowe	– 0%,
Samoobrona	– 16,98%,
Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy	– 25,46%.

Źródło: *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej IV Kadencja. Przewodnik*. Wydawnictwo Sejmowe. Warszawa 2002.

Prezydium Sejmu

Marszałek oraz 3 Wicemarszałków. Nie ma kobiet w składzie Prezydium.

Konwent Seniorów

Marszałek, 3 Wicemarszałków, 7 Przewodniczących Klubów Parlamentarnych. Nie ma kobiet w składzie Konwentu.

Kierownictwa Klubów Parlamentarnych

Tabela 1. **Kobiety w klubach i kołach poselskich – stan na maj 2003 r.**

Klub, koło poselskie	Liczba członków	Liczba kobiet	Odsetek kobiet
Sojusz Lewicy Demokratycznej	193	51	26,4%
Platforma Obywatelska	57	11	19,2%
Prawo i Sprawiedliwość	43	6	
Polskie Stronnictwo Ludowe	39	0	0
Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej	17	7	41,17%
Liga Polskich Rodzin	17	8	47,05%
Unia Pracy	16	5	31,25%
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe	8	2	25,0%
Partia Ludowo-Demokratyczna	6	0	0
Polski Blok Ludowy	5	2	40,0%
Ruch Katolicko-Narodowy	5	1	20,0%
Porozumienie Polskie	3	1	
Ruch Odbudowy Polski	3	0	0
Posłowie niezrzeszeni	15	0	0

Źródło: strona www: sejm.gov.pl

Kluby Parlamentarne:

Sojusz Lewicy Demokratycznej

Przewodniczący, 10 – Wiceprzewodniczących, w tym 2 kobiety – Ewa Janik, Jolanta Daniełak (Wicemarszałek Senatu),

Członkowie Prezydium – 22 osoby, w tym 4 kobiety: Anna Bańkowska, Bronisława Kowalska, Elżbieta Piela-Mielczarek, Izabella Sierakowska.

Platforma Obywatelska

Przewodniczący, 3 Wiceprzewodniczących, nie ma kobiet w składzie ścisłego kierownictwa klubu. Członkowie Prezydium – 6 osób, w tym 2 kobiety – Zyta Gilowska, Elżbieta Łukacjewska.

Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący, 3 Wiceprzewodniczących, w tym 1 kobieta – Genowefa Wiśniowska.

Sekretarz, Rzecznik dyscypliny klubu – Renata Beger.

Członkowie prezydium – 11 osób, w tym 1 kobieta – Danuta Hojarska.

Prawo i Sprawiedliwość

Nie ma kobiet w składzie kierownictwa klubu.

Polskie Stronnictwo Ludowe

Nie ma kobiet w składzie kierownictwa klubu.

Liga Polskich Rodzin

Przewodniczący, 6 Wiceprzewodniczących, w tym 1 kobieta – Anna Sobecka.

Unia Pracy

Przewodniczący, 3 Wiceprzewodniczących, w tym 1 kobieta – Barbara Błońska-Fajfrowska.

Prezydium Komisji

W Sejmie pracuje 25 Komisji Stałych. Kobiety wchodzi w skład prezydiów 13 komisji, w tym przewodniczą 4 Komisjom Stałym.

25 Przewodniczących Komisji Stałych, w tym 4 kobiety co stanowi – 16%.

81 Wiceprzewodniczących Komisji Stałych – w tym 12 kobiet co stanowi – 14,8%.

W prezydiach 12 Komisji Stałych kobiety nie sprawują żadnych funkcji, te komisje to:

Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych,

Komisja do Spraw Służb Specjalnych,

Komisja Kultury Fizycznej i Sportu,

Komisja Łączności z Zagranicą,

Komisja Europejska,

Komisja Gospodarki,

Komisja Infrastruktury,

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

Komisja Spraw Zagranicznych.

W 7 komisjach nadzwyczajnych (działających lub takich, które zakończyły prace) 3 kobiety objęły stanowiska wiceprzewodniczących.

Przewodniczące Komisji Stałych:

Genowefa Wiśniowska – Samoobrona – Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych (MNE),

Anna Bańkowska – SLD – Komisja Polityki Społecznej i Rodziny (PSR),

Anna Maria Piekarska – SLD – Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka (SPC),

Barbara Błońska-Fajfrowska – UP – Komisja Zdrowia (ZDR).

Wiceprzewodniczące Komisji Stałych:

Elżbieta Kruk – PiS – Komisja do Spraw Kontroli Państwowej,

Danuta Grabowska – SLD – Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży,

Teresa Jaształ – SLD- Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży,

Barbara Błońska Fajfrowska – UP – Komisja Etyki Poselskiej,

Iwona Śledzińska – Katarasińska – PO – Komisja Kultury i Środków Przekazu,

Izabella Sierakowska – SLD – Komisja Obrony Narodowej,

Alicja Murynowicz – SLD – Komisja Polityki Społecznej i Rodziny,

Anna Sobecka – LPR – Komisja Polityki Społecznej i Rodziny,

Danuta Ciborowska – SLD – Komisja Regulaminowa i Spraw Poselskich,

Małgorzata Winiarczyk-Kossakowska – SLD – Komisja Ustawodawcza,

Maria Gajewska-Bożek – SLD – Komisja Zdrowia,

Małgorzata Ostrowska – SLD – Komisja Skarbu Państwa, Uwłaszczenia i Prywatyzacji (SUP).

SENAT

Prezydium Senatu

Marszałek i 3 Wicemarszałków, w tym 1 kobieta Jolanta Danielak.

Konwent Seniorów

Marszałek i 3 Wicemarszałków, w tym 1 kobieta Jolanta Danielak, 2 przedstawiciele klubów.

Kierownictwa Klubów Parlamentarnych

Tabela 2. **Kobiety w klubach i kołach senackich – stan na maj 2003 r.**

Klub, koło senackie	Liczba członków	Liczba kobiet	Odsetek kobiet
Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy*	75	16	21,33%
Blok Senat 2001	14	6	42,85%
Koło Senatorów Ludowych i Niezależnych	5	0	0
Senatorowie nie zrzeszeni	6	0	0

* 7 senatorów UP, w tym dwie kobiety.

Źródło: strona www: senat.gov.pl

Klub Senacki Sojuszu Lewicy Demokratycznej – Unii Pracy.

Przewodniczący, 2 Wiceprzewodniczących, w tym 1 kobieta – Genowefa Maria Ferenc.

Klub Senacki – Blok Senat 2001.

Przewodniczący, 2 Wiceprzewodniczących, w tym 1 kobieta – Janina Sagatowska,
Sekretarz Klubu – Grażyna Ewa Staniszevska.

Prezydium Komisji

W Senacie pracuje 13 Komisji. Kobiety wchodzi w skład prezydiów 7 komisji, w tym przewodniczą 2 Komisjom. 13 przewodniczących komisji, w tym 2 kobiety co stanowi – 15,4%, 21 wiceprzewodniczących komisji w tym 5 kobiet co stanowi – 24%.

Przewodniczące Komisji

Genowefa Grabowska – Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej,
Teresa Liszcz – Komisja Ustawodawcza i Praworządności.

Wiceprzewodniczące Komisji

Janina Sagatowska – Komisja Emigracji i Polaków Zagranicą,
Genowefa Maria Ferenc – Komisja Gospodarki i Finansów Publicznych,
Dorota Kempka – Komisja Kultury i Środków Przekazu,
Irena Kurzępa – Komisja Nauki, Edukacji i Sportu,
Krystyna Helena Sienkiewicz – Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia.

II. Kobiety w kierownictwach partii politycznych

Sojusz Lewicy Demokratycznej

Zarząd Krajowy

1 przewodniczący, 6 wiceprzewodniczących, w tym 1 kobieta.

38 osób w Zarządzie Krajowym, w tym 8 kobiet, co stanowi 21% składu.

Krajowy Komitet Wykonawczy – 10 osób, w tym 3 kobiety, co stanowi 30% składu.

Rada Krajowa SLD – 285 członków RK, w tym 65 kobiet, co stanowi 22,8% składu.

Platforma Obywatelska

Prezydium – 11 osób, w tym 1 kobieta, co stanowi 9% składu.

Polskie Stronnictwo Ludowe

Naczelny Komitet Wykonawczy

17 osób, w tym 0 kobiet.

Rada Naczelna

Prezydium RN – 4 osoby, w 1 kobieta (sekretarz).

Członkowie Rady Naczelnej – 100 osób, w tym 3 kobiety, co stanowi 3% składu.

Unia Pracy

Rada Krajowa – 76 osób, w tym 11 kobiet, co stanowi 14,5% składu.

Przedstawiciele Federacji Młodych UP – 2 osoby, w tym 1 kobieta.

Prezydium Rady Krajowej – 4 osoby, w tym 1 kobiet (sekretarz Prezydium).

Krajowy Komitet Wykonawczy – 21 osób, w tym 4 kobiety, co stanowi 19% składu. 1 przewodniczący, 2 wiceprzewodniczące.

Samoobrona

Prezydium Rady Krajowej – Przewodniczący, 5 vice-przewodniczących, w tym 2 kobiety.

Skarbnik- kobieta. Sekretarz Generalny – kobieta.

Konwent Rady Krajowej – 11 osób, w tym 3 kobiety, co stanowi 27% składu.

Przewodniczący Zarządów Wojewódzkich – 16 osób, w tym 5 kobiet.

ROP

Zarząd Główny – 6 osób, w tym 1 kobieta.

Prezydium Rady Naczelnej – 9 osób, w tym 1 kobieta.

Prawo i Sprawiedliwość

Prezes, 3 Wiceprezesów, w tym 0 kobiet.

Rada Polityczna – 160 osób, w tym 21 kobiet.

Zarząd Główny – 61 osób, w tym 5 kobiet.

Unia Wolności

Zarząd – 13 osób, w tym 5 kobiet – 38% składu.

Rada Polityczna – 14 osób, w tym 2 kobiety – 14% składu.

Rada Krajowa – 104 osoby, w tym 18 kobiet – 17% składu.

Liga Polskich Rodzin

Brak informacji o władzach partii na stronach www. LPR Z informacji uzyskanej w sekretariacie Klubu Parlamentarnego LPR wynika, że we władzach partii kobiety stanowią 19,5% składu osobowego.

III. Kobiety na kierowniczych stanowiskach w strukturach władzy

Kancelaria Prezydenta

Ministrowie Kancelarii – 7 osób, w tym 2 kobiety.

Szef Kancelarii Prezydenta RP – Jolanta Szymanek-Deresz.

Sekretarz Stanu (nadzór nad problematyką społeczną, kulturą i współpracą z organizacjami pozarządowymi) – Barbara Labuda.

Zespół doradców – 9 osób, w tym 1 kobieta prof. Katarzyna Duczkowska-Małysz.

Zespół Doradców Społecznych – 10 osób, w tym 1 kobieta prof. Elżbieta Kawecka-Wrzykowska.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

W skład Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wchodzi 24 jednostki organizacyjne, kobiety zajmują kierownicze stanowiska w 8 z nich:

Gabinet Polityczny Prezesa RM – szef,

Sekretariat Prezesa RM – p.o. dyrektora,

Sekretariaty Wiceprezesów Rady Ministrów – dyrektor w gabinecie Wiceprezesa RM G. Kołodki,

Sekretariat Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn – p.o. dyrektora,

Departament Ekonomiczno-Społeczny – p.o. z-cy dyrektora,

Departament Spraw Parlamentarnych – dyrektor,

Biuro Dyrektora Generalnego – dyrektor,

Biuro Finansowe – dyrektor,

Kancelaria Sejmu

Ścisłe kierownictwo Kancelarii Sejmu to Szef Kancelarii Sejmu, 2 Zastępców Szefa. Jednym z Zastępców jest Wanda Fidelus-Ninkiewicz.

Ponadto w strukturze Kancelarii Sejmu funkcjonuje 19 samodzielnych jednostek organizacyjnych, którymi kieruje 19 dyrektorów, w tym 2 kobiety, co stanowi 10,5% oraz 24 wicedyrektorów, w tym 10 kobiet, co stanowi 41,6%.

Kancelaria Senatu

W ścisłym kierownictwie Kancelarii Senatu nie ma kobiet. W KS funkcjonuje 7 biur, którymi kierują dyrektorzy biur, w tym 2 kobiety co stanowi – 29% oraz 6 wicedyrektorów biur, w tym 3 kobiety co stanowi – 50%.

Urzędy Centralne

Urzędy Centralnych według informacji zamieszczonej na stronach www.sejm.gov.pl. Przy nazwie każdego z urzędów podaje się informacje – b.k. co oznacza brak kobiet w ścisłym kierownictwie urzędu lub wymienia określonego stanowisko, jeżeli zajmuje je kobieta. Strony www. niektórych urzędów są nieaktywne lub nie zawierają informacji o kierownictwie – co przy wymienionej nazwie urzędu zaznacza się symbolem – b.i. Nazwy urzędów, w których kobiety zajmują kierownicze stanowiska zaznaczono kursywą.

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego – b.k.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Z-ca Prezesa (1 kobieta na 4 zastępców)
Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa – b.k.
Agencja Wywiadu – b.k.
Archiwa Państwowe – Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych – Daria Nałęcz
Biuro Bezpieczeństwa Narodowego – b.k.
Biuro Rzecznika Praw Dziecka – Dyrektor Biura RPD
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad – b.k.
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych – Główny Inspektor - Ewa Kulesza
Główny Inspektorat Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa – b.k.
Główny Inspektorat Kolejnictwa – Dyrektor Generalny
Główny Inspektorat Lotnictwa Cywilnego – b. i.
Główny Inspektorat Sanitarny- b.k.
Główny Inspektorat Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych – Z-ca Głównego Inspektora (2 z-ców)
Główny Inspektorat Transportu Drogowego – b.k.
Główny Inspektorat Weterynarii – Z-ca Głównego Lekarza (2-z-ców), Dyrektor Generalny
Główny Urząd Geodezji i Kartografii – b.k.
Główny Urząd Miar – 2 Wiceprezesów, Dyrektor Generalny
Główny Urząd Nadzoru Budowlanego – b.i.
Główny Urząd Statystyczny – b.i.
Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa- b.i.
Inspekcja Ochrony Środowiska – b.i.
Instytut Pamięci Narodowej – b.k.
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego- II Z-ca Prezesa
Komisja nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych – b.k.
Komisja Papierów wartościowych i Giełd- b.k.
Naczelna Izba Lekarska – b.k.
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – W Zarządzie b.k., Rada Nadzorcza 13 osób, w tym 1 kobieta
Najwyższa Izba Kontroli – b.k.
Państwowa Agencja Atomistyki- b.k.
Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych – Wice-prezes
Państwowa Inspekcja Pracy, Główny Inspektor Pracy – Anna Hintz
oraz Dyrektor Gabinetu Głównego Inspektora Pracy
Państwowa Komisja Wyborcza – b.k.
Państwowe Gospodarstwa Leśne Lasy Państwowe – b.k.
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości – Z-ca Prezesa (4 zastępców)
Polska Organizacja Turystyczna – b.k.
Polski Instytut Spraw Międzynarodowych – b.k.
Polski Komitet Normalizacji – Z-ca Prezesa

Polskie Centrum Akredytacji – Z-ca Dyrektora (centrum kieruje dyrektor)
Rzecznik Praw Obywatelskich – Dyrektor Biura RPO
Rządowe Centrum Studiów Strategicznych – Dyrektor Generalny
Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych – b.k.
Urząd Dozoru Technicznego – b.k.
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej – Sekretarz Komitetu Integracji Europejskiej, Sekretarz Stanu MSZ – Danuta Hubner
Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast – Wiceprezes (2 wiceprezesów), Dyrektor Generalny.
Urząd Nadzoru Ubezpieczeń Zdrowotnych – b.k.
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, 2 Wiceprezesów.
Urząd Patentowy – Prezes – Alicja Adamczyk
Urząd Regulacji Energetyki – Dyrektor Generalny.
Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty – b.i.
Urząd Służby Cywilnej – b.k.
Urząd Zamówień Publicznych – Dyrektor Generalny.
Urząd Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności – b.i.
Wojskowa Agencja Mieszkaniowa – b.k.
Wyższy Urząd Górniczy – b.k.
Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Prezes ZUS Aleksandra Wiktorow,
Zarząd ZUS składa się z 3 osób, w tym 2 kobiet.

Ministerstwa

W skład Rady Ministrów wchodzi Premier, 2 Wicepremierów, 13 ministrów, w tym 1 kobieta, która jest Ministrem Edukacji Narodowej i Sportu. W 5 ministerstwach w ścisłym kierownictwie resortu kobiety nie zajmują stanowisk. Udział kobiet w sprawowaniu kierowniczych funkcji i stanowisk w poszczególnych resortach przedstawia się następująco:

Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

Kierownictwo MENiS składa się z Ministra – Krystyny Łybackiej, Sekretarza Stanu, 3 Podsekretarzy Stanu, w tym 2 kobiet.

Struktura MENiS to Gabinet Polityczny Ministra – szefem jest kobieta, 11 departamentów oraz 9 biur. Kobiety są dyrektorami 9 departamentów oraz 6 biur.

Ministerstwo Finansów

Kierownictwo MF składa się z Ministra, 2 Sekretarzy Stanu – jednym z nich jest kobieta oraz 7 Podsekretarzy Stanu (b.k.) oraz Dyrektora Generalnego.

Struktura MF to 8 biur oraz 31 departamentów. Kobiety są dyrektorami 4 biur oraz 6 departamentów, o dyrektorach 2 departamentów nie umieszczono informacji na stronach www. MF.

Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej

Kierownictwo MGPIPS składa się z Ministra, Sekretarza Stanu, funkcje tę pełni kobieta, 9 Podsekretarzy Stanu, w tym 3 kobiety.

W MGPIPS funkcjonują 34 departamenty oraz 11 biur i innych jednostek organizacyjnych. Kobiety są dyrektorami 11 departamentów oraz 4 innych jednostek organizacyjnych.

Ministerstwo Infrastruktury

W ścisłym kierownictwie MI nie ma kobiet. W MI funkcjonuje 19 departamentów, kobiety są dyrektorami 5 departamentów.

Ministerstwo Kultury

W ścisłym kierownictwie MK nie ma kobiet. W MK funkcjonuje 10 departamentów oraz 5 innych jednostek organizacyjnych (m.in. biur). Kobiety są dyrektorami 4 departamentów, kobieta jest rzecznikiem prasowym MK.

Ministerstwo i Informatyzacji

Kierownictwo MNiI to przewodniczący KBN Minister Nauki, Sekretarz Stanu, 2 Podsekretarzy Stanu, w tym 1 kobieta, Dyrektor Generalny.

W MNiI funkcjonuje 12 jednostek organizacyjnych (departamenty, biura), kobiety są dyrektorami 4 jednostek.

Ministerstwo Obrony Narodowej

W ścisłym kierownictwie MON nie ma kobiet. W MON funkcjonuje 12 departamentów i 2 biura, kobiety nie zajmują stanowisk kierowniczych w jednostkach organizacyjnych MON.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Kierownictwo MRiRW składa się z Ministra, 2 Sekretarzy Stanu, 3 Podsekretarzy Stanu, w tym 1 kobiety. Stanowisko Radcy Generalnego MRiRW pełni kobieta. W MRiRW funkcjonuje 11 departamentów i 5 biur. Kobiety są dyrektorami 5 departamentów.

Ministerstwo Skarbu Państwa

Ścisłe kierownictwa MSP to Minister, Sekretarz Stanu, 2 Podsekretarzy Stanu, w tym 1 kobieta, Dyrektor Generalny. W MSP funkcjonuje 14 departamentów i 5 biur. Kobiety są dyrektorami 6 departamentów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

W ścisłym kierownictwie MSWiA nie ma kobiet. W MSWiA funkcjonuje 11 departamentów, kobiety są dyrektorami 2 departamentów. Ponadto kobiety są dyrektorami – Sekretariatu Ministra, Biura Dyrektora Generalnego.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Kierownictwo MSZ składa się z Ministra, Sekretarza Stanu, 4 Podsekretarzy Stanu, Funkcje Sekretarza Stanu pełni kobieta, Danuta Hubner. W MSZ funkcjonuje 13 departamentów i 8 innych jednostek organizacyjnych. Kobieta jest dyrektorem tylko 1 departamentu.

Ministerstwo Sprawiedliwości

W ścisłym kierownictwie MS nie ma kobiet. W MS funkcjonuje 9 departamentów oraz 6 biur. Kobiety są dyrektorami 4 departamentów i 4 biur. W jednostkach Prokuratury Krajowej kobiety nie zajmują stanowisk kierowniczych.

Ministerstwo Środowiska

Kierownictwo MŚ składa się z Ministra, Sekretarza Stanu, 2 Podsekretarzy Stanu, Dyrektora Generalnego. Funkcje Podsekretarza Stanu pełni kobieta. W MŚ funkcjonuje 18 jednostek organizacyjnych (departamentów i biur). Kobiety są dyrektorami 6 z nich.

Ministerstwo Zdrowia

Kierownictwo MZ składa się z Ministra Sekretarza Stanu, 3 Podsekretarzy Stanu, Dyrektora Generalnego. Funkcje Sekretarza Stanu pełni kobieta. Ponadto kobiety pełnią funkcje Podsekretarzy Stanu oraz Dyrektora Generalnego. W MZ funkcjonuje 25 jednostek organizacyjnych, kobiety zajmują stanowiska dyrektorskie w 11 z nich.

IV. Kobiety w wymiarze sprawiedliwości

Trybunał Konstytucyjny

Prezes i Wiceprezes TK – b.k.

Sędziowie TK – 13 osób, w tym 4 kobiety:

Teres Dębowska-Romanowska,

Biruta Lewaszkiewicz-Petrykowska,

Ewa Łętowska,

Jadwiga Skórzewska-Łosiak.

Sąd Najwyższy

Pierwszy prezes Sądu Najwyższego, 4 Prezesów Sądu Najwyższego – b.k.

Członkowie Kolegium Sądu Najwyższego – 12 osób, w tym 1 kobieta.

Zastępcy członków Kolegium – 4 osoby, w tym 2 kobiety.

Sądy apelacyjne

Według informacji Ministerstwa Sprawiedliwości w I kwartale 2003 roku w 10 sądach apelacyjnych pracowało 380 sędziów Sądu Administracyjnego, w tym 213 kobiet.

Stanowiska Prezesów Sądów Apelacyjnych kobiety zajmują 3 kobiety, stanowiska Wiceprezesów 3 kobiety.

Sądy okręgowe

Według informacji Ministerstwa Sprawiedliwości w I kwartale 2003 roku w 41 sądach okręgowych pracowało ogółem 2300 sędziów, w tym 1401 kobiet.

Stanowiska prezesów zajmowało 11 kobiet, stanowiska wiceprezesów 27 kobiet (ogół wiceprezesów 65 osób).

Sądy rejonowe

Według informacji Ministerstwa Sprawiedliwości w I kwartale 2003 r. w 299 sądach rejonowych pracowało 5171 sędziów, w tym 3432 kobiety. Stanowiska prezesów zajmowało 151 kobiet, stanowiska wiceprezesów 157 kobiet (ogólna liczba wiceprezesów – 283)

Tabela 3. Sędziowie – kobiety w sądach apelacyjnych, okręgowych, rejonowych

Sąd	Liczba sędziów	W tym kobiet	% kobiet	Liczba prezesów	W tym kobiet	% kobiet	Liczba wiceprezesów	W tym kobiet	% kobiet
Apelacyjny	380	213	56%	10	3	30%	10	3	30%
Okręgowy	2300	1401	60,9%	41	11	26,9%	65	27	41,5%
Rejonowy	5171	3432	66,3%	299	151	50,5%	283	157	55,4%
Ogółem	7851	5046	64,2%	350	165	47,1%	358	187	52,2%

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Prokuratury apelacyjne, okręgowe, rejonowe

Według informacji Ministerstwa Sprawiedliwości w jednostkach powszechnych w I kwartale 2003 roku pracowało 2650 kobiet prokuratorów. Funkcje kierownicze w poszczególnych jednostkach organizacyjnych sprawowało 18 kobiet.

Tabela 4. **Kobiety na funkcjach kierowniczych w prokuraturach**

Funkcja	Liczba kobiet
Prokurator Apelacyjny	1
Z-ca Prokuratora Apelacyjnego	1
Prokurator Okręgowy	3
Z-ca Prokuratora Okręgowego	13
Ogółem	18

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

V. Kobiety w administracji terenowej

Wojewodowie – 16, w tym 1 kobieta – Wojewoda Opolski – Elżbieta Rutkowska.

Wicewojewodowie – 17, w tym 7 kobiet w następujących województwach: Lubuskie, Łódzkie, Małopolskie, Pomorskie, Śląskie, Świętokrzyskie, Warmińsko-Mazurskie.

Uwaga: Wojewodowie zależnie od województwa mają 0 zastępców, 1 zastępcę lub 2 zastępców.

VI. Kobiety w wybieralnych organach samorządu terytorialnego

Poniżej w tabelach prezentujemy informacje o radnych organów jednostek samorządu terytorialnego wg płci i województw.

Tabela 5. **Radni Sejmików Województw wg województw i płci**

Województwo	Radni ogółem	W tym kobiety	Odsetek kobiet
Dolnośląskie	36	6	16,67
Kujawsko-pomorskie	33	7	21,21
Lubelskie	33	6	18,18
Lubuskie	30	2	6,67
Łódzkie	36	8	22,22
Małopolskie	39	7	17,95
Mazowieckie	51	9	17,65
Opolskie	30	6	20,00
Podkarpackie	33	2	6,06
Podlaskie	30	3	10,00
Pomorskie	33	6	18,18
Śląskie	48	7	14,58
Świętokrzyskie	30	1	3,33
Warmińsko-mazurskie	30	2	6,67
Wielkopolskie	39	4	10,26
Zachodniopomorskie	30	5	16,67
Ogółem	561	81	14,44

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza.

Tabela 6. **Radni Rad Powiatu wg województw i płci**

Województwo	Radni ogółem	W tym kobiety	Odsetek kobiet
Dolnośląskie	508	81	15,94
Kujawsko-pomorskie	357	61	17,09
Lubelskie	408	45	11,03

Lubuskie	220	42	19,09
Łódzkie	425	78	18,35
Małopolskie	445	67	15,06
Mazowieckie	737	130	17,64
Opolskie	227	24	10,57
Podkarpackie	435	54	12,41
Podlaskie	250	36	14,40
Pomorskie	326	48	14,72
Śląskie	399	77	19,30
Świętokrzyskie	265	42	15,85
Warmińsko-mazurskie	345	57	16,52
Wielkopolskie	613	99	16,15
Zachodniopomorskie	334	62	18,56
Ogółem	6294	1003	15,94

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza.

Tabela 7. Radni Rad Gmin wg województw i płci

Województwo	Radni ogółem	W tym kobiety	Odsetek kobiet
Dolnośląskie	2750	646	23,49
Kujawsko-pomorskie	2277	425	18,66
Lubelskie	3303	500	15,14
Lubuskie	1319	283	21,46
Łódzkie	2797	516	18,45
Małopolskie	2945	501	17,01
Mazowieckie	4940	919	18,60
Opolskie	1151	209	18,16
Podkarpackie	2532	311	12,28
Podlaskie	1841	234	12,71
Pomorskie	1989	402	20,21
Śląskie	2828	534	18,88
Świętokrzyskie	1609	248	15,41
Warmińsko-mazurskie	1858	373	20,08
Wielkopolskie	3606	575	15,95
Zachodniopomorskie	1834	422	23,01
Ogółem	39579	7098	17,93

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza.

Tabela 8. Liczba marszałków i wicemarszałkowie województw wg płci

Województwo	Marszałek		Wicemarszałek	
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
Dolnośląskie		1		2
Kujawsko-pomorskie		1		2
Lubelskie		1		2
Lubuskie		1		2
Łódzkie		1	1	1
Małopolskie		1	1	1
Mazowieckie		1		2
Opolskie		1	1	1
Podkarpackie		1		2
Podlaskie		1		2
Pomorskie		1		2

Śląskie		1		2
Świętokrzyskie		1		1
Warmińsko-mazurskie		1		1
Wielkopolskie		1		2
Zachodniopomorskie		1		2
Ogółem		16	3	25

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Tabela 9. Wybrani wójtowie (w), burmistrzowie (b) i prezydenci (p) miast w I turze wyborów wg płci

Województwo	Liczba w, b, p	Liczba kobiet	%kobiet
Dolnośląskie	66	4	6,06
Kujawsko-pomorskie	86	4	4,65
Lubelskie	118	6	5,08
Lubuskie	34	1	2,94
Łódzkie	92	11	11,96
Małopolskie	105	4	3,81
Mazowieckie	177	114	7,91
Opolskie	41	7	17,07
Podkarpackie	81	4	4,94
Podlaskie	67	4	5,97
Pomorskie	63	5	7,94
Śląskie	79	4	5,06
Świętokrzyskie	50	2	4,00
Warmińsko-mazurskie	46	6	13,04
Wielkopolskie	126	4	3,17
Zachodniopomorskie	42	3	7,14
Ogółem	1273	83	6,52

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza.

VII. Kobiety na kierowniczych funkcjach w sferze gospodarczej kraju

Kobiety w organach zarządzania i nadzoru spółek Skarbu Państwa, w bankowości oraz kobiety jako właścicielki firm w działalności gospodarczej

Przedmiotem opracowania są informacje dotyczące:

- udziału kobiet w zarządzaniu spółkami Skarbu Państwa,
- udziału kobiet w strukturach decyzyjnych zarządzania bankami oraz
- informacje o kobietach właścicielkach firm zorganizowanych w Polskim Stowarzyszeniu Właścielek Firm (PSWF).

Informacje zebrano odpowiednio: z Ministerstwa Skarbu Państwa, z Narodowego Banku Polskiego i Związku Banków Polskich oraz z Polskiego Stowarzyszenia Właścielek Firm.

O ile chodzi o jakość zabranych informacji, to najpełniejsze dane udostępniło Ministerstwo Skarbu Państwa. Informacje uzyskane z NBP nie są pełne. Związek Banków Polskich mimo wielokrotnego monitowania, nie przekazał zamówionych informacji. Polskiego Stowarzyszenia Właścielek Firm oczekiwanych informacji nie posiada; obecnie przeprowadzana jest ankietyzacja firm i odpowiednie dane będą dostępne dopiero przy końcu lipca b.r.

7.1. Kobiety w organach zarządzania i nadzoru spółek Skarbu Państwa

7.1.1. Kobiety w zarządzie spółek (energetyka, przemysł, obronność, restrukturyzacja i pomoc publiczna) z udziałem Skarbu Państwa

Analizą objęto zarządy firm (energetyka, przemysł, obronność, restrukturyzacja i pomoc publiczna), w których Skarb Państwa posiada 100% udziału. W Polsce jest 397 tego rodzaju spółek. (tablica 3). W takich rodzajach działalności (wg klasyfikacji EKD) jak: kopalnictwo soli, przetwórstwo ziemniaka, produkcja tkanin, produkcja odzieży, produkcja z drewna, produkcja sklejek, produkcja chemikaliów, produkcja maszyn, wytwarzanie podnośników, wytwarzanie narzędzi mechanicznych, wytwarzanie maszyn specjalnych, produkcja sprzętu medycznego, budowa statków, rozbiórka budynków, budowa dróg, doradztwo w zakresie zarządzania, doradztwo architektoniczne, badania i analizy techniczne oraz gry hazardowe, brak jest kobiet w zarządzie firm spółek Skarbu Państwa.

Udział kobiet w zarządzie firm Skarbu Państwa w obszarze od zera do 10% ma miejsce w następujących rodzajach działalności: górnictwo i kopalnictwo (6%), produkcja napoi alkoholowych (8%), produkcja maszyn górniczych (10%), produkcja silników elektrycznych (10%), produkcja pojazdów (8%), wytwarzanie energii elektrycznej (8%), produkcja i przesył pary wodnej (8,3%).

Udział kobiet w zarządzie firm Skarbu Państwa w obszarze od 10,1% do 20% występuje w następujących rodzajach działalności: wydobywanie kamienia (10,4%), wydobywanie skał wapieniowych (11,1%), produkcja artykułów mięsnych (11%), działalność poligraficzna (18,8%), wytwarzanie konstrukcji metalowych (11%), produkcja wyrobów metalowych (20%), budownictwo ogólne (12%), inżynieria wodna (16,6%), wspieranie działalności transportowej (16,7%), agencje turystyczne (16,7%), agencje transportowe (16,7%) oraz agencje informacyjne (16,7%).

Udział kobiet w zarządzie firm Skarbu Państwa przekraczający 20% ma miejsce w następujących rodzajach działalności: wydawnictwa książek (33,4%), produkcja mebli (41,6%), sprzedaż pojazdów (41,6%), transport lądowy (22,2%), transport towarowy (75%), transport morski (25%), wynajem nieruchomości (75%), przetwarzanie danych (50%), szpitalnictwo (35%) oraz radio i telewizja (21,2%).

7.1.2. Kobiety w radach nadzorczych spółek (energetyka, przemysł, obronność, restrukturyzacja i pomoc publiczna) z udziałem Skarbu Państwa

W takich rodzajach działalności jak: produkcja z drewna, produkcja pojazdów, rozbiórka budynków, badania i analizy techniczne brak jest udziału kobiet w radach nadzorczych spółek Skarbu Państwa.

Udział kobiet w radach nadzorczych w przedziale do 10% występuje w następujących rodzajach działalności: górnictwo i kopalnictwo (8,3%), kopalnictwo soli (8,3%), sprzedaż pojazdów (10%), transport morski (10%), agencje turystyczne (10%) oraz przetwarzanie danych (10%).

Udział kobiet w radach nadzorczych w przedziale od 10,1% do 20% ma miejsce w następujących rodzajach działalności: produkcja sklejek (13,3%), wydawanie książek (16,7%), produkcja maszyn specjalnych (20%), wytwarzanie energii elektrycznej (19%), wytwarzanie i przesył pary wodnej (19%), wynajem nieruchomości (20%) oraz gry hazardowe (20%).

Udział kobiet w radach nadzorczych powyżej 20% występuje w następujących rodzajach działalności: wydobywanie skał wapiennych (33%), produkcja artykułów mięsnych (40%), przetwórstwo ziemniaka (30%), produkcja napojów alkoholowych (48%), produkcja tkanin

(25%), produkcja odzieży (27%), działalność poligraficzna (33,5%), produkcja chemikaliów (42%), wytwarzanie konstrukcji metalowych (40%), produkcja wyrobów metalowych (53,3%), produkcja maszyn (26,6%), produkcja podnośników (40%), produkcja narzędzi mechanicznych (32%), produkcja maszyn górniczych (40%), produkcja silników elektrycznych (30%), produkcja sprzętu medycznego (33%), budowa statków (43%), produkcja mebli (40%), budownictwo ogólne (44,5%), budowa dróg (30%), inżynieria wodna (40%), transport lądowy (26%), transport towarowy (36,7%), wspieranie działalności transportowej (37,1%), agencje transportowe (30%), zarządzanie przedsiębiorstwami (33,4%), doradztwo w architekturze (30%), szpitalnictwo (48%), radio i telewizja (22,5%), agencje informacyjne (24,3%).

7.1.3. Kobiety w organach spółek (instytucje finansowe) będących pod nadzorem Skarbu Państwa

Udział kobiet w zarządzie spółek. Analizą objęto spółki, w których Skarb Państwa posiada 100% udziału (tablica 4). Ogółem w Polsce jest 138 takich spółek. Dla 110 spółek brak jest danych o udziale kobiet w ich zarządzie. Dostępne informacje o udziale kobiet w zarządzie dotyczą banków oraz pośrednictwa finansowego. W bankowości udział kobiet w zarządzie spółki kształtuje się na poziomie od 14% (BPH), 20% (BGK) do 75% (Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych). W pośrednictwie finansowym brak jest kobiet w zarządzie spółek za wyjątkiem V Narodowego Funduszu Inwestycyjnego, gdzie udział kobiet w zarządzie funduszu wynosi 100%.

Udział kobiet w radach nadzorczych. Bardziej dostępne są informacje o udziale kobiet w radach nadzorczych spółek. Przeciętnie udział ten kształtuje się w instytucjach finansowych na poziomie około 20%. Pewne zróżnicowanie występuje w pośrednictwie finansowym. Udział kobiet waha się tu od 11% (NFI-JUPITER), 14% (NFI-1), 28% (NFI-PROGRES, VICTORIA oraz MAGNA POLONIA), 43% (NFI-FORTUNA) i 57% (NFI- im. E. Kwiatkowskiego).

7.2. Kobiety na stanowiskach kierowniczych w bankowości

W Narodowym Banku Polskim udział kobiet zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych wynosi 55,4% ogółu osób zatrudnionych na tych stanowiskach. Udział kobiet w pracach zarządu banków w 50 największych bankach w Polsce w 2003 r. (tab.) wynosił prawie 12%, zaś udział kobiet w pracach rad nadzorczych tych banków wynosił około 7%.

Tabela 10. Udział kobiet w pracach zarządu i rad nadzorczych banków polskich (dane z dodatku do miesięcznika BANK „50 największych Banków w Polsce w 2003 r.”), Warszawa 2003.05.09.

Nazwa	Liczba osób w zarządzie	Liczba kobiet w zarządzie	Udział procentowy C/B	Liczba osób w RN	Liczba kobiet w RN	Udział procentowy F/E
A	B	C	D	E	F	G
ABN Amro Bank Polska SA	4	0	0,00%	5	0	0,00%
AIG Bank Polska SA	4	0	0,00%	5	0	0,00%
Bank Polskiej Spółdzielczości SA	3	0	0,00%	20	2	10,00%
Bank Amerykański w Polsce SA	3	1	33,33%	6	1	16,67%
Bank Gospodarki Żywnościowej SA	5	0	0,00%	9	1	11,11%
Bank Gospodarstwa Krajowego	5	1	20,00%	9	2	22,22%
Bank Handlowy w Warszawie SA	6	0	0,00%	10	0	0,00%

Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych SA	4	2	50,00%	8	2	25,00%
Bank Ochrony Środowiska SA	6	0	0,00%	9	0	0,00%
Bank of America SA	0	0	–	0	0	–#
Bank of Tokyo Mitsubishi SA	0	0	–	0	0	–
Bank Pocztowy SA	4	0	0,00%	9	0	0,00%
Bank Pekao SA	7	2	28,57%	9	0	0,00%
BPH PBK SA	7	1	14,29%	12	4	33,33%
Bank Przemysłowy SA	3	1	33,33%	0	0	–
Bank Spółem SA	0	0	–	0	0	–
Bank Svenska Handelsbanken SA	4	0	0,00%	5	0	0,00%
Bank Wschodni SA	0	0	–	0	0	–
Bank Współpracy Europejskiej SA	3	0	0,00%	6	0	0,00%
BZ WBK SA	11	0	0,00%	9	0	0,00%
Bankgesellschaft Berlin SA	0	0	–	0	0	–
Bank Millennium SA (BIG BG)	8	2	25,00%	9	0	0,00%
BNP Paribas Bank SA	3	0	0,00%	6	0	0,00%
BRE Bank SA	8	1	12,50%	9	1	11,11%
Credit Lyonnais Bank SA	5	0	0,00%	6	0	0,00%
DaimlerChrysler Services (debis) Bank S.A.	4	0	0,00%	5	0	0,00%
Danske Bank Polska SA	5	1	20,00%	5	0	0,00%
Deutsche Bank 24 SA	3	0	0,00%	5	0	0,00%
Deutsche Bank Polska SA	4	0	0,00%	6	0	0,00%
Dominet Bank Polska SA	4	1	25,00%	7	2	28,57%
Dresdner Bank Polska SA	0	0	–	0	0	–
FCE Bank Polska SA (d. Ford Bank)	3	1	33,33%	5	0	0,00%
Fiat Bank Polska SA	3	1	33,33%	5	0	0,00%
Fortis Bank Polska SA	7	0	0,00%	8	0	0,00%
GE Bank Mieszkaniowy SA	3	1	33,33%	5	0	0,00%
GE Capital Bank SA	4	1	25,00%	6	0	0,00%
GMAC Bank Polska SA	4	0	0,00%	6	0	0,00%
Gospodarczy Bank Wielkopolski SA	4	0	0,00%	20	1	5,00%
Górnośląski Bank Gospodarczy SA	3	1	33,33%	9	0	0,00%
HypoVereinsbank Bank Hipoteczny S.A.	3	1	33,33%	7	3	42,86%
ING Bank Śląski SA	6	0	0,00%	5	0	0,00%
Invest Bank SA	5	1	20,00%	5	2	40,00%
Kredyt Bank SA	5	2	40,00%	11	0	0,00%
LG Petro Bank SA	3	0	0,00%	9	0	0,00%
Lukas Bank SA	11	2	18,18%	7	1	14,29%
Mazowiecki Bank Regionalny SA	4	2	50,00%	15	1	6,67%
MHB Bank Polska SA	3	0	0,00%	5	0	0,00%
Nordea Bank Polska SA	5	0	0,00%	11	1	9,09%
Polski Kredyt Bank SA	0	0	–	0	0	–
PKO BP SA	6	1	16,67%	7	0	0,00%
Rabobank Polska SA	3	0	0,00%	6	0	0,00%

Raiffeisen Bank Polska SA	5	0	0,00%	5	0	0,00%
Rheinhyp BRE Bank Hipoteczny SA	3	0	0,00%	8	0	0,00%
Societe Generale	7	0	0,00%	0	0	–
Śląski Bank Hipoteczny SA	3	0	0,00%	5	1	20,00%
Toyota Bank Polska SA	0	0	–	0	0	–
Volkswagen Bank Polska SA	4	0	0,00%	5	0	0,00%
WestLB Bank Polska SA	3	0	0,00%	5	0	0,00%
Wschodni Bank Cukrownictwa SA	3	1	33,33%	0	0	–
CC Bank	3	0	0,00%	1	0	0,00%
RAZEM	236	28	11,86%	369	25	6,78%

7.3. Kobiety w Polskim Stowarzyszeniu Właścielek Firm (PSWF)

Stowarzyszenie to jest organizacją apolityczną niedochodową, zrzeszającą około 100 organizacji gospodarczych, których właścicielami są kobiety. Dokładniejsze informacje nt. poziomu zatrudnienia w tych firmach oraz rodzaju i wartości produkcji (usług), będą dostępne w lipcu br. Obecnie prowadzona jest ankietyzacja organizacji zrzeszonych w PSWF. Celem stowarzyszenia jest budowanie autorytetu kobiet w biznesie oraz wzmocnienie pozycji ich firm na rynku.

PSWF powstało w czerwcu 1998 r. jako narodowe Stowarzyszenie Les Femmes Chefs d'Enterprises Mondiales – FCEM (międzynarodowa organizacja zrzeszająca kobiety biznesu z 30 krajów na świecie, działająca od 1945 r.). Status pełnoprawnego członka tej organizacji otrzymało Stowarzyszenie w styczniu 2002 r.

VIII. Kobiety pełniące kierownicze funkcje w nauce

Polska Akademia Nauk

Wśród 33 członków Prezydiów PAN wybranych na okres 2003-2006 znajduje się 1 kobieta. Żadna z kobiet nie pełni funkcji przewodniczącego Wydziału. Dwie kobiety są zastępcami przewodniczącego Wydziału I – Nauki Społeczne.

Dane o udziale kobiet pełniących funkcje w administracji wyższych uczelni przedstawione zostały (zgodnie z klasyfikacją „Informatora Nauki Polskiej”) w podziale na:

- uniwersytety,
- politechniki,
- wyższe szkoły morskie,
- wyższe szkoły ekonomiczne,
- wyższe szkoły pedagogiczne,
- wyższe szkoły rolnicze,
- wyższe szkoły medyczne,
- wyższe szkoły teologiczne,
- akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie,
- wyższe szkoły muzyczne,
- wyższe szkoły sztuk plastycznych,
- wyższe szkoły teatralne,
- akademie wychowania fizycznego,
- państwowe wyższe szkoły zawodowe,

- wyższe szkoły niepaństwowe,
- niepaństwowe wyższe szkoły zawodowe.

Nie są publikowane informacje na temat składu Senatu poszczególnych uczelni ani osób pełniących funkcje prodziekanów. Uzyskanie takich danych wymagałoby zwrócenia się z odpowiednim zapytaniem do poszczególnych placówek.

SZKOŁY PAŃSTWOWE

Uniwersytety

Rektorzy – 15, brak kobiet,

Prorektorzy: 8 kobiet, 49 mężczyzn, (% udział kobiet – 14,0),

Dziekani: 20 kobiet, 109 mężczyzn (% udział kobiet – 15,5) .

Politechniki

Rektorzy – 18, brak kobiet,

Prorektorzy: 5 kobiet, 52 mężczyzn (% udział kobiet – 8,7),

Dziekani: 8 kobiet, 112 mężczyzn (% udział kobiet – 6,6).

Wyższe szkoły morskie

Rektorzy – 2, brak kobiet,

Prorektorzy: 5, brak kobiet,

Dziekani: 6, brak kobiet.

Wyższe szkoły ekonomiczne

Rektorzy – 5, brak kobiet,

Prorektorzy: 1 kobieta, 14 mężczyzn (% udział kobiet – 6,6),

Dziekani: 3 kobiety, 13 mężczyzn (% udział kobiet – 18,7) .

Wyższe szkoły pedagogiczne

Rektorzy – 8, brak kobiet,

Prorektorzy: 5 kobiet, 18 mężczyzn (% udział kobiet – 21,7),

Dziekani: 2 kobiety, 35 mężczyzn (% udział kobiet – 5,4) .

Wyższe szkoły rolnicze

Rektorzy – 8, brak kobiet,

Prorektorzy: 1 kobieta, 23 mężczyzn (% udział kobiet – 4,1),

Dziekani: 3 kobiety, 39 mężczyzn (% udział kobiet – 7,1).

Wyższe szkoły medyczne

Rektorzy – 10 mężczyzn, 1 brak danych,

Prorektorzy: 5 kobiet, 27 mężczyzn (% udział kobiet – 15,5),

Dziekani: 7 kobiet, 23 mężczyzn (% udział kobiet – 23,3).

Wyższe szkoły teologiczne

Brak kobiet

Akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie

Brak kobiet

Wyższe szkoły muzyczne

Rektorzy – 2 kobiety, 6 mężczyzn (% udział kobiet – 25),
Prorektorzy: 4 kobiety, 15 mężczyzn (% udział kobiet – 21,0),
Dziekani: 11 kobiet, 22 mężczyzn (% udział kobiet – 33,3).

Wyższe szkoły sztuk plastycznych

Rektorzy - 6, brak kobiet,
Prorektorzy: 1 kobiet, 12 mężczyzn (% udział kobiet - 7,6),
Dziekani: 3 kobiety, 23 mężczyzn (% udział kobiet - 11,5).

Wyższe szkoły teatralne

Rektorzy – 3, brak kobiet,
Prorektorzy: 3 kobiety, 4 mężczyzn (% udział kobiet – 42,8),
Dziekani: 2 kobiety, 10 mężczyzn (% udział kobiet – 16,6).

Akademie wychowania fizycznego

Rektorzy – 6, brak kobiet,
Prorektorzy: 12, brak kobiet,
Dziekani: 8, brak kobiet.

Państwowe wyższe szkoły zawodowe

Dane odnoszące się tylko do rektorów
Rektorzy – 16, brak kobiet.

SZKOŁY NIEPAŃSTWOWE**Niepaństwowe wyższe szkoły zawodowe**

Dane odnoszą się tylko do rektorów
Rektorzy – 34 mężczyzn, 8 kobiet (% udział kobiet – 18,1).

Wyższe szkoły niepaństwowe

W większości przypadków przy prezentacji poszczególnych placówek podawane jest tylko nazwisko rektora, rzadziej prodziekanów i dziekanów.

Rektorzy – 22 kobiety, 109 mężczyzn (% udział kobiet – 16,7),
Prorektorzy: 15 kobiet, 46 mężczyzn (% udział kobiet – 24,5),
Dziekani: 11 kobiet, 59 mężczyzn (% udział kobiet – 15,7).

Powyższe dane skłaniają do następujących wniosków:

– w państwowych szkołach obowiązki rektora pełnią kobiety tylko w wyższych szkołach muzycznych (wśród 8 rektorów są 2 kobiety), podczas gdy w pozostałych uczelniach rektorami są mężczyźni,

– w 131 wyższych szkołach niepaństwowych odsetek kobiet-rektorów wynosi 16,7, a więc jest on znacznie wyższy aniżeli w szkołach państwowych,

– nie ma kobiet wśród prorektorów szkół teologicznych, wyższych szkół morskich, akademii wojskowych i wyższych szkół oficerskich, a także akademii wychowania fizycznego,

– udział kobiet-prorektorów waha się od 4,1% (wyższe szkoły rolnicze) do 42,8% (wyższe szkoły teatralne),

- stosunkowo niski (poniżej 10%) jest odsetek kobiet-prorektorów państwowych wyższych szkół ekonomicznych, plastycznych oraz politechnik,
- blisko 1/4 prorektorów szkół niepaństwowych stanowią kobiety,
- podobnie jak w przypadku rektorów i prorektorów, nie ma kobiet-dziekanów w szkołach teologicznych, wyższych szkołach morskich, akademiach wojskowych i wyższych szkołach oficerskich, a także akademiach wychowania fizycznego,
- udział kobiet-dziekanów kształtuje się na poziomie od 5,4% (wyższe szkoły pedagogiczne) do 33,3% (wyższe szkoły muzyczne),
- stosunkowo niski jest odsetek kobiet-dziekanów na politechnikach, w wyższych szkołach rolniczych oraz w wyższych szkołach plastycznych,
- odsetek kobiet-dziekanów w szkołach niepaństwowych kształtuje się podobnie jak na uniwersytetach na poziomie ok. 15%.

IX. Kobiety w strukturach kierowniczych mediów publicznych i prywatnych

Kobiety publicznych i prywatnych

W pierwszej części są przedstawione dane liczbowe, które stanowią odpowiedź poszczególnych stacji telewizyjnych, radiowych oraz redakcji dzienników i tygodników o zasięgu ogólnopolskim na pytanie dotyczące liczby kobiet w kierownictwie tych podmiotów. Przy czym to sami zainteresowani określali, jakie szczeble zaliczają do „kierowniczych stanowisk”. Z tego względu wszelkie głębsze porównania między poszczególnymi stacjami (redakcjami) nie są możliwe, gdyż nie zawsze (raczej bardzo rzadko) mówimy o tym samym typie stanowisk kierowniczych.

Liczba odpowiedzi na skierowane przez Biuro Studiów i Ekspertyz pytanie była niewielka (około 1/3 ogółu skierowanych zapytań), dlatego też, tam gdzie to było możliwe (w przypadku tytułów prasowych) strukturę kierownictwa, w tym udział w nim kobiet - sporządzono na podstawie „stopki redakcyjnej” poszczególnych tytułów.

Część I

Telewizja

Spośród czterech nadawców telewizyjnych, do których się zwróciło BSiE tylko telewizja publiczna nadesłała odpowiedź. W związku z tym obraz uczestnictwa kobiet w strukturach kierowniczych stacji telewizyjnych jest bardzo ograniczony i nie dotyczy najbardziej prężnego segmentu rynku telewizyjnego.

W Telewizji Polskiej S.A. na stanowiskach dyrektorów i zastępców dyrektorów jednostek organizacyjnych TVP S.A. jest zatrudnionych 17 kobiet, co stanowi 19,76% ogółu wszystkich dyrektorów i wicedyrektorów.

Liczba kobiet zatrudnionych na stanowiskach kierowników komórek organizacyjnych TVP S.A. wynosi 175, co stanowi 40,41% ogółu kierowników komórek zatrudnionych w TVP. Łącznie proporcje kobiet w kadrze kierowniczej na każdym szczeblu wynoszą w Telewizji Polskiej ok. 37%.

Radio

Odpowiedzi na zadane pytania udzieliły tylko dwa podmioty, Polskie Radio S.A. I jedna rozgłośnia komercyjna.

W Polskim Radiu S.A. na 206 stanowisk kierowniczych, 96 zajmują kobiety, co daje łącznie 46,11% udziału kobiet w kierownictwie tego radia.

Na poszczególnych poziomach zarządzania proporcje te przedstawiają się następująco:

Zarząd – 4 osoby w tym jedna kobieta – 25%

Dyrektorzy jednostek organizacyjnych – 29 osób w tym 10 kobiet – 34,48%

Zastępcy dyrektorów jednostek organizacyjnych 34 osoby w tym 14 kobiet, 41,17%

Kierownicy wydziału/działu – 57 osób w tym 27 kobiet – 47,36%

Zastępcy kierowników działu/wydziału – 14 osób w tym 10 kobiet – 71,42%

Kierownicy redakcji – 31 osób w tym 13 kobiet – 41,93%

Zastępcy kierowników redakcji – 16 osób w tym 7 kobiet – 43,75%

Kierownicy sekcji – 21 osób w tym 13 kobiet – 61,90%

W radiu komercyjnym struktura kierownicza nie jest tak rozbudowana. Na łączną liczbę 13 osób w kierownictwie 7 to kobiety. Daje to 53,85% udziału kobiet w strukturach kierowniczych tego radia.

Prasa

Dzienniki

Odpowiedzi nadeszły tylko z trzech gazet codziennych na 6, do których skierowane były pytania. W jednej z gazet w kierownictwie nie znajduje się żadna kobieta, w pozostałych dwóch udziału kobiet w kierownictwie jest następujący:

I gazeta: liczba kobiet na stanowiskach kierowniczych 5 co stanowi 38,46% ogółu stanowisk kierowniczych, w mutacjach regionalnych tej gazety na 4 stanowiska decyzyjne 1 zajmuje kobieta – 25%

II gazeta: na 28 osób kadry kierowniczej 10 stanowią kobiety – 35,70%

Tygodniki

Spośród ogólnopolskich tygodników tylko 3 z 11, do których kierowaliśmy pytania nadesłało bądź udzieliło odpowiedzi.

W jednym tygodniku na 4 stanowiska kierownicze dwa zajmują kobiety co daje 50% udziału kobiet.

Drugi – zaliczany do prasy kobiecej – ma kierownictwo zdominowane przez kobiety na 9 osób kierownictwa 6 to kobiety co daje 2/3 udziału kobiet w strukturach decyzyjnych.

W trzecim tygodniku na 6 osób w kierownictwie redakcji jedna jest kobietą – 16,66%.

Część II

Dane dotyczące liczby kobiet na stanowiskach kierowniczych w tytułach prasowych zebrane na podstawie informacji pochodzących ze stopek redakcyjnych tych tytułów.

Dzienniki

I dziennik - na 21 stanowisk kierowniczych 3 zajmują kobiety – 14,29% udział kobiet,
II dziennik – na 17 stanowisk kierowniczych 6 zajmują kobiety co stanowi 35,29%.

Tygodniki

Tylko tytuł reprezentujący prasę kobiecą ma w swoim kierownictwie liczbową przewagę kobiet nad mężczyznami. Na 8 osób z kierownictwa 5 to kobiety co stanowi 62,5%. W pozostałych redakcjach tygodników, w kierownictwie liczbowo dominują mężczyźni, a proporcje układają się bardzo różnie.

I tygodnik – na 5 osób kierownictwa jedna jest kobietą - 20%,
II tygodnik – 3 osoby w kierownictwie w tym jedna kobieta – 33,33%,
III tygodnik – 14 osób w kierownictwie w tym 3 kobiety – 21,43%,
IV tygodnik – 15 osób w kierownictwie w tym 5 kobiet – 33,33%.

Podsumowanie

Trudno o jednoznaczne konkluzje na podstawie tych wrywkowych danych jednak widać tendencję do przewagi liczbowej mężczyzn w strukturach kierowniczych mediów, przy czym zróżnicowanie skali tej przewagi jest bardzo duże. Dane dotyczące mediów publicznych pozwalają zauważyć, że udział kobiet w zajmowaniu stanowisk kierowniczych wzrasta wraz z obniżaniem się szczebla decyzyjnego (władczego) u danego nadawcy.

X. Kobiety w służbie dyplomatycznej i organizacjach międzynarodowych

Polska służba dyplomatyczna i organizacje międzynarodowe

Zgodnie z danymi opracowanymi przez MSZ, ogólny odsetek kobiet zatrudnionych w centrali MSZ w roku 2001 wynosił 45,6%, zaś kobiet zatrudnionych w centrali na stanowiskach kierowniczych – 4,6%.

Średnia z lat 1998 – 2001 wynosi odpowiednio 44,1% i 5,5%.

Od początku lat dziewięćdziesiątych procent kobiet zatrudnionych w MSZ rośnie. Rośnie także odsetek kobiet zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych. Odpowiednie liczby w roku 1991 wynosiły odpowiednio 36,2% i 2,9%. Zmiana ta wynika częściowo ze zrównoważenia w tym okresie proporcji przyjmowanych do pracy kobiet i mężczyzn: w latach 1991 – 1997 przyjęto do pracy w MSZ 210 kobiet i 264 mężczyzn, w latach 1998 - 2001 - 153 kobiety i 169 mężczyzn.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej MSZ, wg stanu na 11 kwietnia 2003 r., szefami 18 spośród 164 polskich placówek zagranicznych były kobiety. Stanowi to ok. 11%.

O ile mi wiadomo, nikt nie prowadzi listy Polek zatrudnionych we wszystkich organizacjach międzynarodowych. W każdym razie, wg danych MSZ, w Sekretariacie ONZ w 2001

zatrudnionych było 46 Polaków, w tym 14 kobiet (1 na stanowisku Zastępcy Sekretarza Generalnego).

XI. Kobiety w służbach mundurowych

Sily Zbrojne

W wojsku służy ok. trzystu kobiet, czyli ich odsetek jest rzędu 2 – 3 promili.

Żaden z sekretarzy i podsekretarzy stanu, dyrektorów departamentów i szefów zarządów w strukturze MON nie jest kobietą. Nie jest kobietą również żaden ze 107 generałów (admirałów) pełniących zawodową służbę wojskową, a przyjąć można, że kluczowe stanowiska kierownicze (stanowisko „decyzyjne”) obsadzone są przez generałów.

Policja

Według danych Komendy Głównej Policji, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2002 r., liczba funkcjonariuszy policji wynosiła 99 502, w tym kobiety stanowiły 9 817, czyli nieco poniżej 10% (wśród 19 814 pracowników cywilnych kobiety stanowiły aż 60%).

Według tych samych danych, liczba osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych (zdefiniowanych jako stanowiska komendanta i z-cy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego, komisariatu, dyrektora i z-cy dyrektora biura, komendanta i z-cy komendanta szkoły policyjnej) wynosiła 1993, w tym 34 kobiety. Odsetek kobiet na stanowiskach kierowniczych wyniósł zatem 1,7%.

Zwrócić należy uwagę, że wszystkie kluczowe stanowiska kierownicze, które zapewne można określić jako „decyzyjne”, czyli stanowiska komendanta głównego policji, jego trzech zastępców i wszystkich komendantów wojewódzkich zajmowane są przez mężczyzn.

Straż Graniczna

W Straży Granicznej służy obecnie prawie 14, 5 tys. funkcjonariuszy, w tym 977 kobiet, co stanowi ok. 6,7% ogółu.

Brak jest danych dotyczących obsady stanowisk kierowniczych. Na skierowane w tej sprawie do SG pytanie, na razie nie uzyskaliśmy odpowiedzi.

W każdym razie, komendant SG i dwaj jego zastępcy są mężczyznami. W strukturze Komendy Głównej SG, przedstawionej na jej stronie internetowej, szefami wszystkich siedemnastu jednostek organizacyjnych są również mężczyźni.

Straż Pożarna

Brak danych dotyczących liczby kobiet w PSP. Na pytanie skierowane w tej sprawie do PSP nie otrzymaliśmy na razie odpowiedzi.

Wśród 30 osób wskazanych na stronie internetowej PSP jako kadra kierownicza Komendy Głównej PSP (od komendanta po z-ców dyrektorów biur) znajduje się 5 kobiet. Niemniej, wszystkich 16 komendantów wojewódzkich PSP jest mężczyznami.

Biuro Ochrony Rządu

Szef BOR-u i trzy pozostałe osoby tworzące kierownictwo BOR-u, to mężczyźni. Struktura organizacyjna BOR-u jest niejawna.